

MODEL ŠKOLNÍHO ŽIVOTA DĚTÍ S ADHD: KOMPARATIVNÍ VÝZKUM S DĚTMI S EPILEPSIÍ

MODEL OF SCHOOL LIFE IN CHILDREN WITH ADHD: A COMPARATIVE STUDY WITH CHILDREN WITH EPILEPSY

Petra Vorlíčková, Dana Buršíková

Katedra psychologie, Fakulta pedagogická, Západočeská univerzita v Plzni

Abstrakt

Príspevek predstavuje disertační projekt zaměřený na tvorbu strukturního modelu školního života dětí s ADHD. Cílem je identifikovat faktory ovlivňující sebepojetí, školní úspěšnost, sociální vztahy a duševní zdraví a porovnat jejich strukturu mezi skupinami dětí s ADHD a epilepsií. Výzkum využívá kvantitativní výzkumnou metodologii, která umožní modelování vztahů mezi proměnnými. Výsledky přispějí k hlubšímu porozumění specifikům školního života dětí s neurovývojovou poruchou.

Klíčová slova: ADHD, školní život, kvalita života, strukturní model

Abstract

This paper presents a doctoral research project focused on developing a structural model of the school life of children with ADHD. The aim is to identify factors influencing self-concept, academic success, social relationships, and mental health, and to compare their structure between groups of children with ADHD and epilepsy. The research employs a quantitative research methodology, enabling the modeling of relationships between variables. The findings will contribute to a deeper understanding of the specific aspects of school life for children with these neurodevelopmental disorders.

Keywords: ADHD, school life, quality of life, structural model

1 ÚVOD

Školní prostředí představuje pro děti s ADHD významnou vývojovou výzvu. Symptomy poruchy zasahují oblast učení, vztahů i sebehodnocení. Cílem

příspěvku je představit design výzkumu zaměřeného na komplexní popis školního života těchto dětí a jeho komparaci s dětmi s epilepsií.

2 TEORIE

Teoretický rámec vychází z bio-psycho-sociálního modelu a z výzkumů kvality života dětí s ADHD. Studie poukazují na souvislost mezi symptomy, školní neúspěšností, narušenými vztahy a zvýšeným rizikem internalizovaných obtíží. Chybí však komplexní model integrující perspektivu dítěte, rodiče, učitele a vrstevníků v jednom analytickém rámci a umožňující přímou komparaci s jiným chronickým onemocněním.

3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Zvolená kvantitativní metodologie využívá vícestranovou perspektivu (multi-informant approach). Výzkumný soubor tvoří děti s diagnózou ADHD, jejichž výpovědi jsou doplněny o data získaná od zákonných zástupců, učitelů a vrstevnické skupiny ve školním prostředí. Sledují se proměnné školní úspěšnosti, sebepojetí, depresivity, úzkosti, stresu rodičů, sociometrické pozice a klima třídy. Data budou analyzována pomocí analýzy rozptylu a modelování vztahů mezi latentními proměnnými.

4 VÝSLEDKY / OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY

Očekává se, že děti s ADHD budou vykazovat specifický profil školního fungování odlišný od dětí s epilepsií bez komorbidit. Předpokládá se nižší sebepojetí školní úspěšnosti, vyšší míra emočních obtíží a variabilnější sociometrická pozice. Strukturní model by měl objasnit vztahy mezi individuálními charakteristikami dítěte, rodinnými faktory a klimatem třídy. Výsledky umožní formulovat praktická doporučení pro podporu žáků s ADHD ve školním prostředí.

5 ZÁVĚRY A DISKUSE

Projekt usiluje o vytvoření integrovaného modelu školního života dětí s ADHD. Komparace s epilepsií umožní lépe rozlišit vliv neurovývojové poruchy od vlivu chronického onemocnění. Výsledky mohou přispět k cílenější podpoře dětí, rodičů i učitelů a k rozvoji inkluzivních strategií. Diskuse se zaměří na implikace pro pedagogickou praxi i další výzkum.

6 LITERATURA

- Buršíková, D., Kohout, J., Komzáková, M., Nohavová, A., & Tegelová, V. (2025). Child with epilepsy in school environment–The development of a conceptual model. *Epilepsy & Behavior*, 163, Article 110246.
- Cloninger, C. R. (1999). *Temperament and character inventory (TCI)*. Washington University.
- Crown, S., & Crisp, A. H. (1966). The Middlesex Hospital Questionnaire. *British Journal of Medical Psychology*, 39(2), 111–119.
- Drtílková, I., & Fiala, A. (2023). Súvislosti behaviorálnych symptómov a symptómov ADHD počas liečby metylfenidátom. *Česká a slovenská psychiatrie*, 112(3), 127–132.
- Hoza, B. (2007). Peer functioning in children with ADHD. *Ambulatory Pediatrics*, 7(1), 101–106.
- Piers, E. V., & Herzberg, D. S. (2002). *Piers-Harris 2: Piers-Harris children's self-concept scale*. Western Psychological Services.
- Preiss, M. (1998). *CDI. Sebeposuzovací škála depresivity pro děti*. Psychodiagnostika.
- Zhang, Y., Liao, W., Rao, Y., Gao, W., & Yang, R. (2025). Effects of ADHD and ADHD medications on depression and anxiety in children and adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Psychiatric Research*, 181, 623–639.